

รายวิชา ภาษาไทย

รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

เรื่อง คำกริยาและคำช่วยกริยา

ครูผู้สอน ครูธีระพล แก้วคำจันทร์

คำไทยใช้ให้ถูก

๑.

จักสาน

๒.

จักรสาน

คำไทยใช้ให้ถูก

จักสาน

[จัก-สาน] หมายถึง
(น.) เรียกเครื่องใช้ที่ทำด้วยไม้ไผ่
หรือหวายเป็นต้น ว่า เครื่องจักสาน

จักสาน

ทบทวน

ความรู้เดิม

๑) นก _____ สูง

๒) สุนัข _____ กระดุก

๓) แม่ _____ หนังสือ

๔) พ่อ _____ ข้าว

๕) พี่ _____ ขนมน

๖) ลุง _____ หุ่น

ชวนสนทนา

จากประโยคที่ครูนำเสนอให้นักเรียนคิดว่า
สื่อสารได้ใจความหรือไม่

นักเรียนคิดว่าหากนำคำมาเติมลงใน
ช่องว่างต้องเป็นคำลักษณะแบบใด
ประโยคจึงจะได้ใจความสมบูรณ์

เชื่อมโยงความรู้

คำที่นักเรียนช่วยกันเติมให้ประโยคสมบูรณ์มีลักษณะแสดงถึงการกระทำหรืออาการซึ่งเป็นส่วนหลักของกริยาวลี ซึ่งเป็นหัวใจของประโยค เรียกว่า **“คำกริยา”** ส่วนคำประกอบที่ปรากฏร่วมกับคำกริยาและอยู่ข้างหน้าคำกริยา เสมอมีหน้าที่บอกความหมายทางไวยากรณ์ของคำกริยา เรียกว่า **“คำช่วยกริยา”**

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อธิบายความหมายและหน้าที่ของคำกริยาได้
๒. อธิบายความหมายและหน้าที่ของคำช่วยกริยาได้
๓. จำแนกชนิดและหน้าที่ของคำกริยาได้
๔. จำแนกชนิดและหน้าที่ของคำช่วยกริยาได้
๕. เห็นประโยชน์ของการใช้คำและการจำแนกชนิด
ของคำ

เพิ่มเติม

ความรู้ใหม่

ชนิดของคำ

๑) คำนาม	๗) คำบอกกำหนด
๒) คำสรรพนาม	๘) คำบุพบท
๓) คำกริยา	๙) คำเชื่อม
๔) คำช่วยกริยา	๑๐) คำลงท้าย
๕) คำวิเศษณ์	๑๑) คำอุทาน
๖) คำที่เกี่ยวข้องกับจำนวน	๑๒) คำปฏิเสธ

ที่มา : สถาบันภาษาไทย สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (๒๕๕๕: ๑๗-๒๓)

คำกริยา คืออะไร

คำกริยา คือ คำที่เป็นส่วนหลักของ
กริยาวลี ซึ่งเป็นหัวใจของประโยค (สถาบัน
ภาษาไทย สำนักวิชาการและมาตรฐาน
การศึกษา, ๒๕๕๕: ๓๒-๓๔)

คำกริยาบอกสภาพและคำกริยาบอกอาการ

คำกริยาบอกสภาพ

ฉลาด	อ้วน	ผอม
สวย	สูง	เก่ง
เตี้ย	น่ารัก	ดี

คำกริยาบอกอาการ

คาบ	กิน	เดิน
นั่ง	นอน	ไหว้
ดู	ลุก	วิ่ง

ใบงานที่ ๕ ตอนที่ ๑

ขีดเส้นใต้คำกริยาในประโยคแล้วนำมาเขียนลงในช่องว่างให้ถูกต้อง

ข้อ	ประโยค	คำกริยา	
		บอกอาการ	บอกสภาพ
๑.	ณรงค์เล่นฟุตบอลทุกวัน		
๒.	ประเสริฐปลูกผักสวนครัวไว้หลังบ้าน		
๓.	เจ้าตูบโดนขัง		
๔.	แม่สวย		
๕.	สุนัขตัวนี้ฉลาดมาก		

๑) คำกริยาที่มีหน่วยกรรม (สกรรมกริยา)

เป็นคำกริยาที่มีนามวลีตามหลัง ทำหน้าที่เป็นกรรมหรือผู้ถูกกระทำ เช่น

- ฉับ <u>กิน</u> ขนม	ขนม	เป็นกรรมของกริยา กิน
- พ่อ <u>ฟัง</u> ข่าว	ข่าว	เป็นกรรมของกริยา ฟัง
- น้อง <u>อ่าน</u> หนังสือ	หนังสือ	เป็นกรรมของกริยา อ่าน
- ชาวนา <u>เกี่ยว</u> ข้าว	ข้าว	เป็นกรรมของกริยา เกี่ยว

๒) คำกริยาที่ไม่มีหน่วยกรรม (อกรรมกริยา)

เป็นคำกริยาที่ไม่ต้องมีนามวลีทำหน้าที่เป็นหน่วยกรรม หน่วยเติมเต็ม หรือหน่วยเสริมความตามหลัง เช่น หัวเราะ ตก ชื่น ตาย ยืน เดิน เสียใจ ดีใจ วิทก กังวล แข็ง สนุก ฯลฯ

- เด็กหัวเราะ

- เราเสียใจ

- ฝนตก

- วัยรุ่นแข็ง

วิเคราะห์คำกริยาในประโยค

๑.

แมวจะกินปลา

☐ คำกริยาบอกสภาพ	☐ มีหน่วยกรรม
☐ คำกริยาบอกอาการ	☐ ไม่มีหน่วยกรรม

๒.

พ่อคงกลับดึก

☐ คำกริยาบอกสภาพ	☐ มีหน่วยกรรม
☐ คำกริยาบอกอาการ	☐ ไม่มีหน่วยกรรม

วิเคราะห์คำกริยาในประโยค

๓.

ชาวประมงกำลังจับปลา

- ☐ คำกริยาบอกสภาพ ☐ มีหน่วยกรรม
- ☐ คำกริยาบอกอาการ ☐ ไม่มีหน่วยกรรม

๔.

น้องกำลังร้องไห้

- ☐ คำกริยาบอกสภาพ ☐ มีหน่วยกรรม
- ☐ คำกริยาบอกอาการ ☐ ไม่มีหน่วยกรรม

วิเคราะห์คำกริยาในประโยค

๕.

แม่สวยมาก

- ☐ คำกริยาบอกสภาพ
- ☐ มีหน่วยกรรม
- ☐ คำกริยาบอกอาการ
- ☐ ไม่มีหน่วยกรรม

๖.

แม่อ้วน

- ☐ คำกริยาบอกสภาพ
- ☐ มีหน่วยกรรม
- ☐ คำกริยาบอกอาการ
- ☐ ไม่มีหน่วยกรรม

ใบงานที่ ๕ ตอนที่ ๒

ตอนที่ ๒ คำชี้แจง ขีดเส้นใต้คำกริยาในประโยคและจำแนกว่าเป็น “กริยาที่มีหน่วยกรรม” หรือ “กริยาที่ไม่มีหน่วยกรรม” โดยทำเครื่องหมายถูก (✓)

ข้อ	ประโยค	ประเภทคำกริยา	
		มีหน่วยกรรม	ไม่มีหน่วยกรรม
๑.	นาฬิกาตาย		
๒.	น้องหัวเราะ		
๓.	สุนัขคาบกระดูก		
๔.	วัยรุ่นเซ็ง		
๕.	ชาวสวนเก็บผลไม้		

สังเกตประโยค

๑. แมวจะกินปลา

๒. พ่อคงกลับดึก

๓. ชาวประมงกำลังจับปลา

๔. น้องกำลังร้องไห้

ลองตัดคำบางคำในประโยคดูซิ

คำช่วยกริยา

คำช่วยกริยา คือคำที่ไม่ใช่คำกริยาและไม่ปรากฏตามลำดับ แต่จะปรากฏร่วมกับคำกริยาและอยู่ข้างหน้าคำกริยาเสมอเพื่อบอกความหมายทางไวยากรณ์ของกริยา สถาบันภาษาไทย สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (๒๕๕๕: ๔๐-๔๑) แบ่งคำช่วยกริยา ดังนี้

คำช่วยกริยา

- หมอได้ผ่าเอาเนื้อร้ายออกหมดแล้ว
- ฉันจะไปหาเขาพรุ่งนี้
- ผมกำลังอาบน้ำอยู่ เลยรับโทรศัพท์ไม่ได้
- เขามักออกไปวิ่งทุกเย็น
- นาฬิกาเพิ่งตาย

คำช่วยกริยา

- เย็นนี้ฝนคงตกแน่
- เขายังรับราชการอยู่มั่ง
- คุณต้องคืนเงินผมให้ได้
- โปรดงดสูบบุหรี่ในอาคาร
- รถเราถูกรถคันนั้นเฉี่ยวเอา
- เจ้าตูบโดนขัง

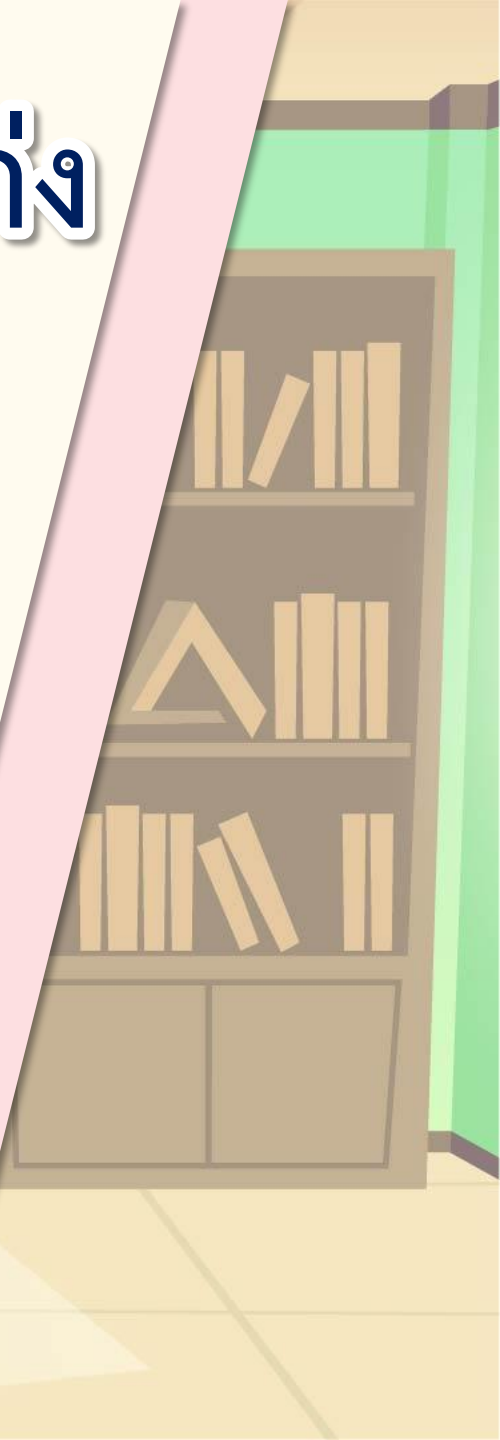
ขอองฬากจากครุ ให้หนุคนแก่ง

ของฝากจากครูให้หนูคนเก่ง

บทบาทนักเรียนปลายทาง

๑. นักเรียนฟังคำชี้แจงการใบงานที่ ๕
เรื่อง คำกริยาและคำช่วยกริยานำรู้
๒. นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมใบงานที่ ๕
เรื่อง คำกริยาและคำช่วยกริยานำรู้

ของฝากจากครูให้หนูคนเก่ง

ตอนที่ ๓ คำชี้แจง ชัดเส้นใต้คำช่วยกริยาในประโยค

๑. รถของพ่อโดนชน
๓. เย็นนี้ฝนคงตกหนักแน่ ๆ
๕. เขามักออกไปวิ่งทุกเย็น
๗. เขายังทำงานที่นี่
๙. น้องถูกแม่ตีเพราะชน

๒. เขากำลังมา
๔. คุณแม่จะไปเชียงใหม่วันเสาร์
๖. ผมกำลังอาบน้ำ
๘. คุณต้องไปที่นั่นกับผม
๑๐. พ่อมักดื่มกาแฟดำ

สรุป บทเรียน

ใบงานที่ ๕ ตอนที่ ๑

ขีดเส้นใต้คำกริยาในประโยคแล้วนำมาเขียนลงในช่องว่างให้ถูกต้อง

ข้อ	ประโยค	คำกริยา	
		บอกอาการ	บอกสภาพ
๑.	ณรงค์เล่นฟุตบอลทุกวัน		
๒.	ประเสริฐปลูกผักสวนครัวไว้หลังบ้าน		
๓.	เจ้าตูบโดนขัง		
๔.	แม่สวย		
๕.	สุนัขตัวนี้อาตมาก		

ใบงานที่ ๕ ตอนที่ ๒

ตอนที่ ๒ คำชี้แจง ขีดเส้นใต้คำกริยาในประโยคและจำแนกว่าเป็น “กริยาที่มีหน่วยกรรม” หรือ “กริยาที่ไม่มีหน่วยกรรม” โดยทำเครื่องหมายถูก (✓)

ข้อ	ประโยค	ประเภทคำกริยา	
		มีหน่วยกรรม	ไม่มีหน่วยกรรม
๑.	นาฬิกาตาย		
๒.	น้องหัวเราะ		
๓.	สุนัขคาบกระดูก		
๔.	วัยรุ่นแข่ง		
๕.	ชาวสวนเก็บผลไม้		

ของฝากจากครูให้หนูคนเก่ง

ตอนที่ ๓ คำชี้แจง ชัดเส้นใต้คำช่วยกริยาในประโยค

๑. รถของพ่อโดนชน
๓. เย็นนี้ฝนคงตกหนักแน่ ๆ
๕. เขามักออกไปวิ่งทุกเย็น
๗. เขายังทำงานที่นี่
๙. น้องถูกแม่ตีเพราะชน

๒. เขากำลังมา
๔. คุณแม่จะไปเชียงใหม่วันเสาร์
๖. ผมกำลังอาบน้ำ
๘. คุณต้องไปที่นั่นกับผม
๑๐. พ่อมักดื่มกาแฟดำ

สิ่งที่โรงเรียนปลายทางต้องเตรียม

สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th

๑. ชุดบัตรคำ
๒. ใบความรู้ที่ ๓ เรื่อง คำวิเศษณ์
๓. กระดานคำตอบ
๔. ใบงานที่ ๖ เรื่อง คำวิเศษณ์

บทเรียนครั้งต่อไป

คำวิเศษณ์

รายวิชาภาษาไทย
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

ก
ข
ค